WIKIPEDIA

Samoxiciano

Na Galipedia, a Wikipedia en galego.

O **samoxiciano** (*Žemaitiu kalba* en samoxiciano, *Žemaitiu ruoda* en lituano) é un dialecto da lingua lituana falado en Samoxicia (*Žemaitėjė* en samoxiciano, *Žemaitija* en lituano), Lituania. Ás veces é considerado coma unha lingua á parte debido á pouca intelixibilidade entre o lituano estándar e o samoxiciano. De feito ten moitas diferenzas tanto fonolóxicas, morfolóxicas, sintácticas coma de vocabulario.

Samoxiciano *Žemaitiu*	
Pronuncia:	/ʒemaitiw/
Falado en:	Lituania
Rexións:	Samoxicia
Total de falantes:	Uns 500.000
Familia:	Indoeuropea Baltoeslavo Báltico Báltico Oriental Lituano **Samoxiciano**
Escrita:	Escritura latina
Estatuto oficial	
Lingua oficial de:	Non
Regulado por:	Ningún
Códigos de lingua	
ISO 639-1:	-
ISO 639-2:	---
ISO 639-3:	sgs (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=sgs)

Índice

Abecedario

A a	[ā]	**Ā ā**	[ėlguojė ā]	**B b**	[bė]	**C c**	[cė]	**Č č**	[čė]	**D d**	[dė]	**E e**	[ē]	**Ē ē**	[ėlguojė ē]
Ė ė	[ē̇]	**Ė̄ ė̄**	[ėlguojė ė̄]	**F f**	[ėf]	**G g**	[gė, gie]	**H h**	[hā]	**I i**	[ī]	**Ī ī**	[ėlguojė ī]	**J j**	[jot]
K k	[kā]	**L l**	[ėl]	**M m**	[ėm]	**N n**	[ėn]	**O o**	[ō]	**Ō ō**	[ėlguojė ō]	**P p**	[pė]	**R r**	[ėr]
S s	[ės]	**Š š**	[ėš]	**T t**	[tė]	**U u**	[ū]	**Ū ū**	[ėlguojė ū]	**V v**	[vė]	**Z z**	[zė, zet]	**Ž ž**	[žė, žet].

Diferenzas lingüísticas entre o samoxiciano e o lituano estándar

O samoxiciano difire do lituano estándar en fonoloxía, léxico, sintaxe e morfoloxía.

As diferenzas fonéticas co lituano estándar son variadas, pois cada subdialecto samoxiciano (occidental, setentrional e meridional) ten diferentes variacións.

Estándar lituano -> Samoxiciano

- i -> **ė** curto, ás veces **e**
- u -> **o** curto (nalgúns casos **u**)
- ė -> **ie**
- o -> **uo**
- ie -> **ė** longo, **ėi**, **ī** (**y**) (occidental, setentrional e meridional)
- uo -> **ō**, **ou**, **ū** (occidental, setentrional e meridional)
- ai -> **ā**
- ei, iai -> **ē**
- ui -> **oi**
- oi (oj) -> **uo**
- an -> **on** (na parte oriental-meridional **an**);
- un -> **on** (na parte oriental-meridional **un**);
- ą -> **an** na parte oriental-meridional , **on** na parte central e **ō** ou **ou** no norte
- ę -> **en** na parte oriental-meridional , **ėn** na parte central e **õ**, **ō** ou **ėi** no norte
- ū -> **ū** e nalgúns casos **un**, **um**
- ų -> en finais tónicos **un** e **um**
- ų átono-> **o**
- y -> **ī** (**y**), ás veces **in**
- i orixinado do antigo ī -> **ī**
- u orixinado do antigo ō (lituano **uo**) -> **ō**, **ou**, **ū** (occidental, setentrional e meridional)
- i orixinado do antigo ei (lituano **ie**) -> **ė** longo, **ėi**, **ī** (occidental, setentrional e meridional)
- č -> **t** e **č** onde ocorre unha influencia lituana
- dž -> **d** e **dž** onde ocorre unha influencia lituana
- ia -> **ė** (nalgures **i** e **e**)
- io -> **ė** (nalgures **i** e **e**)
- ią átonos -> **ė** (nalgures **i** e **e**)

A principal diferenza é entre a conxugación verbal samoxiciana e a lituana estándar.

Himno Samoxiciano (*Himns Žemaitėjee*)

- Música (*Mozėka*): Gintauts Litinsks;
- Letra (*Žuodē*): Žėlvins Žvaguolis

Žemaitiu žemė vėin kalnā ė kluonē
Žemaitiu žemė žemaitielėms vėinėms
Vakarus skalaun Baltėjė gražiuoji
Rītus - Aukštaitėjė, sesė brongi

Omžem šiuo padangie gīven lietovis
Omžem žemaitielis lėks kāp bovis
Žemaitiu žemie ažuolā žaliou
Žemaitiu žemė - milžinkapē kluot

Žemaitiu dėrvuo ėr granis pasies
Žemaitiu būds īr diel to kėits
Nier pasaulī tuokiuos galībes
Katra negerbtum žemaitiu vienībes

Exemplos

Galego	**Samoxiciano**	**Lituano**	**Letón**	**Latgaliano**
Samoxiciano	*žemaitiu kalba*	žemaičių kalba	žemaišu valoda	žemaišu volūda
Galego	galisū kalba	galisų kalba	galisu valoda	galisu volūda
Español	ispanū kalba	ispanų kalba	ispanu valoda	ispanu volūda
Inglés	*onglū kalba*	anglų kalba	angļu valoda	ongļu volūda
Si	*Tēp*	Taip	Jā	Nuj
Non	*Ne*	Ne	Nē	Nā
Ola!	*Svēks*	Sveikas	Sveiks	Vasals
Cómo estás?	*kāp gīvėni?*	Kaip laikaisi?	Kā tev iet?	Kai īt?
Boas tardes!	*Lab vakar!*	Labas vakaras!	Labvakar!	Lobs vokors!
Benvido [a...]	Sveikė atvīkėn!	Sveiki atvykę į	Laipni lūdzam	Vasali atguojuši
Boa noite!	*Labanakt*	Labos nakties	Ar labu nakti	Lobys nakts!
Adeus!, Ata logo!	*Sudieu, vėsa gera*	Viso gero	Visu labu	Palicyt vasali
Teña un bo día!	*Geruos dėinuos!*	Geros dienos	Jauku dienu!	Breineigu dīnu
Boa sorte!	*Siekmies!*	Sėkmės!	Veiksmi!	Lai lūbsīs!
Por favor	*Prašau*	Prašau	Lūdzu	Lyudzams
Graciñas	*Diekou*	Ačiū	Paldies	Paļdis
Non hai de que/De nada	*Prašuom*	Prašom	Uz veselību!	Iz veseleibu!
Síntoo	*Atsėprašau*	Atsiprašau	Atvaino	Atlaid
Quen?	*Kas?*	Kas?	Kas?	Kas?
Cando?	*Kumet?*	Kada?	Kad?	Kod?
Onde?	*Kor?*	Kur?	Kur?	Kur?
Por qué?	*Dėlkuo?*	Kodėl?	Kādēļ? (Kāpēc?)	Dieļ kuo?
Porque?	*Dėltuo*	Todėl	Tādēļ (Tāpēc)	Dieļ tuo
Cómo?	*Kāp?*	Kaip?	Kā?	Kai?
Canto?	*Kėik daug?*	Kiek?	Cik daudz?	Cik daudzi?
Como te chamas?	*Kuoks tava vards?*	Koks tavo vardas?	Kāds ir tavs vārds? (Kā tevi sauc?)	Kai tevi sauc?
Non entendo.	*Nesopronto*	Nesuprantu	Nesaprotu	Nasaprūtu
Si, entendo.	*Sopronto*	Suprantu	Saprotu	Saprūtu
Axúdeme!	*Padieket!*	Padėkite!	Palīgā!	Paleigā!
Onde está o baño?	*Kor īr tuliets?*	Kur yra tualetas?	Kur ir tualete?	Kur irā tualets?
Falas inglés?	*Rokounaties onglėška?*	Ar kalbate angliškai?	Vai runājat angliski?	Runuojit ongliski?
Non falo samoxiciano.	*Nesopronto žemaitėškā.*	Aš nemoku kalbėti žemaitiškai	Es nerunāju žemaitiski	As narunuoju žemaitiski
A conta/nota, por favor. (no restaurante)	*Saskaita prašītiau*	Prašome pateikti sąskaitą	Rēķinu, lūdzu!	Lyudzu, saskaitu

Véxase tamén

Este artigo sobre lingüística é, polo de agora, só un bosquexo. Traballa nel (https://gl.wikipedia.org/w/index.php?title=Samoxiciano&action=edit) para axudar a contribuír a que a Galipedia mellore e medre.
Existen igualmente outros artigos relacionados con este tema nos que tamén podes contribuír.

Existe unha versión da Wikipedia en ***Samoxiciano***